OIKEUSMINISTERIÖ

LsN Veli-Pekka Hautamäki
Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Oikeusministeriö

LAUSUNTO

12.11.2021

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta (HE 122/2021 vp)

Hallintovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon otsikossa mainitussa asiassa. Ulkomaalaislakiin (301/2004) ehdotetaan lisättäväksi säännökset uudesta pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitetusta viisumista, sen hakemisesta ja myöntämisen edellytyksistä erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille sekä heidän perheenjäsenilleen. Ehdotettu pitkäaikaista viisumia koskeva sääntely perustuu Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehtyyn yleissopimukseen.

Oikeusministeriö on antanut esitysluonnoksesta ulkoministeriölle 17.3.2021 päivätyn lausunnon ja 8.7.2021 päivätyn lausunnon (VN/16995/2021-OM-3). Näissä lausunnoissa oikeusministeriö kiinnitti huomiota henkilötietojen käsittelyä koskevaan sääntelyyn, julkisen hallintotehtävän antamiseen muulle kuin viranomaiselle, yhdenvertaisuuteen, pitkäaikaista viisumia koskevien säännösten yksityiskohtiin, sekä pitkäaikaista viisumia koskevaan muutoksenhakuun.

Oikeusministeriön em. lausunnoissa mainitut seikat on lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä otettu pääosin huomioon. Ehdotetun ulkomaalaislain 17 b §:n osalta oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, että viisumihakemukseen ilmoitettavista tiedoista olisi sääntelyä laissa muutoinkin kuin kasvokuvan ja ulkomaalaislain 13 §:ssä tarkoitetun matkustusasiakirjan osalta. Lisäksi, jos pitkäaikaisen viisumin osalta on tarkoituksenmukaista säännellä hakemuskaavakkeesta, tuollainen sääntely soveltuisi asetuksen tasolla säädettäväksi.

Hallituksen esityksessä vaikuttaa jäävän epäselväksi, miksi ehdotetussa sääntelyssä pitkäaikaisen viisumin hakemisen yhteydessä annettavista tiedoista mainitaan ainoastaan kasvokuva ja matkustusasiakirja. Esitysluonnoksen ensimmäisen lausuntokierroksen luonnoksessa hakemuksessa annettavina tietoina mainittiin pitkäaikaista viisumia hakevan henkilötiedot; peruste viisumin hakemiselle; Suomessa oleskelun suunniteltu aika ja suunniteltu maahan saapumisen ajankohta; sekä viisuminhakijan työnantaja ja työnantajan yhteystiedot.